

У Србији и другде на Западном Балкану су се од 1989. године учврстиле „хибридне демократије, клептократије и мафијашке државе“, што значи да је „неолиберлана транзиција на Балкану пропала“, оценила је немачка дипломаткиња са дугогодишњим искуством у том региону, Гудрун Штајнакер која сматра да ће се то „тешко променити док су Европској унији такве ‘елите’ потаман“.

Штајнакер која је 13 година радила на Балкану, на крају и као амбасадорка Немачке у Северној Македонији и Црној Гори, у ауторском тексту за Дојче веле је навела да зато „не чуди што нестају милијарде Европске уније, Европске банке за обнову и развој, Светске банке, Међународног монетарног фонда и других организација“.

Она констатује да су Црна Гора и Србија у приступним преговорима са ЕУ, у марту је договорен почетак преговора и са Северном Македонијом и Албанијом, Босна и

Херцеговина је предала захтев за чланство, „а Србија блокира сваки напредак Косова“.

„Но, како стоје ствари са заговараним вредностима: демократијом, владавином права и одрживим развојем у пракси?“, пита она.

Штајнакер описује да се „у ланцима супермаркета, који су махом у немачким рукама, првенствено могу да се нађу увозне ствари“, да „природи региона штету наносе корупционашки грађевински подухвати, градња малих хидроелектрана, крчење шума, крађа земљишта и неконтролисани развој туризма“, а да су „образовање и здравство на ужасно ниском нивоу, незапосленост огромна“.

Зато многи житељи региона, сматра она, не би могли да преживе без дознака који им стижу из иностранства, ни без „веома присутне сиве економије“.

„Време је да се каже да је неолиберлана транзиција на Балкану пропала“, пише Штајнакер и оцењује да је веома ниска излазност на изборима у Србији, Хрватској и Северној Македонији „израз дубоког неповерења у демократију“, а да су демонстрације у Београду „нарушиле ‘блиставу’ изборну победу владајуће партије председника Александра Вучића“.

Северна Македонија је, пише она даље, „након прљаве изборне кампање, суочена са скоро немогућим формирањем владе“, док је Босна и Херцеговина земља којом је „немогуће владати, где све што је вредно међу собом деле елите на челу са клетократама попут Милорада Додика и Бакира Изетбеговића“.

Албанија и Косово су, навела она, „у константном кризном модусу“, а „малена Црна Гора, у којој се у септембру одржавају избори, подељена је апсурдним спором око закона о слободи вероисповести између ултрареакционарне Српске православне цркве и клике окупљене око дугогодишњег владара Мила Ђукановића“.

Нажалост, констатује Штајнакер, „ни у појединим државама Европске уније ситуација не изгледа нимало боље“ али су оне „само имале среће да су правовремено постале

чланице клуба“ – Румунија и Бугарска, Малта, Кипар, Мађарска и Пољска.

Тако је мађарски социолог Балинт Мађар, 2016. своју земљу назвао „посткомунистичком мафијашком државом“, а то се, пише дипломаткиња, „може пресликати на ‘шесторку са Западног Балкана’ „.

„Бриселски доносиоци одлука и њихова бирократија се, због других приоритета, о томе скоро уопште не брину. Али, заиста и нема много смисла опомињати Балкан да се држи ‘основних правила’ реформи, када је земље ЕУ, а такође и Немачку, баш брига за правила чим се дирне у њихове интересе“, каже Штајнакер.

Као главне „сараднике“ недемократских режима на Балкану унутар ЕУ, дипломаткиња наводи европске партијске савезе, на првом месту Европску народну странку и Странку европских социјалиста.

Такозвани „Берлински процес“ који је почео 2014. са много елана и добрим изгледима, пише она, „није изродио ништа посебно: било је то... ‘Тресла се гора родио се миш’ „.

Уз то су на папиру остале тежње за инфраструктурним пројектима, „док Кина гради аутопутеве, железничке мреже и мостове, понекад чак и уз подршку ЕУ, и мами државе у дужничку клопку. Одрживост тих пројеката је нешто сасвим друго. Али, они савршено пашу за ‘завртање’ многих милиона“, пише Штајнакер.

